

Ministerie van Economische Zaken

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Directoraat-generaal Agro

Directie Europees
Landbouwbeleid en
Voedselzekerheid

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres

Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Datum 29 juli 2014
Betreft Wijzigingen in invulling van de vergroening GLB

Geachte Voorzitter,

Met deze brief informeer ik u over de wijzigingen voor de invulling van de vergroening van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) ten opzichte van mijn brief van 5 juni jl. (Kamerstuk 28625, nr. 194). Daarmee geef ik invulling aan mijn toezegging zoals gedaan in het Algemeen Overleg Implementatie GLB van 1 juli jl.

De wijzigingen vloeien voort uit de aangenomen moties Dik-Faber (Kamerstukken 28625, nr. 195 en 28625, nr. 196), Dik-Faber/Jacobi (Kamerstuk 28625-197) en Geurts (Kamerstuk 28625, nr. 205). Verder heeft naar aanleiding van deze aangenomen moties nader overleg plaatsgevonden met de Europese Commissie over de aangepaste wijze van invulling van het equivalent pakket zoals vermeld in mijn brief van 5 juni 2014 (Kamerstuk 28625, nr. 194).

De belangrijkste veranderingen betreffen de opname van vanggewassen in de zogenaamde generieke lijst van ecologische aandachtsgebieden en de aangepaste vormgeving van het equivalente pakket. Beide aanpassingen licht ik in deze brief nader toe. Daarnaast informeer ik uw Kamer in deze brief over de stand van zaken rondom andere equivalente pakketten, zoals die van de Stichting Veldleuwerik.

Achtergrond

De vergroening van het GLB bestaat uit drie maatregelen: de gewasdiversificatie, het behoud van blijvend grasland en de invulling van ecologische aandachtsgebieden (*ecological focus area*, EFA). Het AO van 1 juli jl. en de genoemde moties richtten zich op het laatste, de invulling van de EFA.

Voor de invulling van de EFA kan een keuze worden gemaakt uit een generieke, Europese lijst met mogelijke invullingen, zoals stikstofbindende gewassen, vanggewassen en akkerranden. Hiernaast kunnen ook equivalente (pakketten van) maatregelen vanuit het agrarisch natuurbeheer of via milieucertificaten worden opgesteld.

Ons kenmerk

DGA-ELV / 14119366

Bijlage

2

De eerste stap is dat lidstaten keuzes maken uit de generieke lijst en besluiten of, en zo ja welke equivalente pakketten beschikbaar zijn. De tweede stap is dat vervolgens boeren hun keuze maken uit de door de lidstaat opengestelde mogelijkheden.

Mijn voorstel voor de invulling van de EFA dat tijdens het AO van 1 juli jl. is besproken bestond uit een combinatie van zowel keuzes uit de generieke lijst als een equivalent pakket. De focus lag op een pakket equivalente maatregelen met de nadruk op beheerde akkerranden. Als alternatief konden boeren kiezen voor keuzes uit de generieke lijst.

Kern van de moties

Met de voornoemde moties zijn de volgende stappen gezet:

1. De keuze in de generieke lijst is uitgebreid met de mogelijkheid voor een algemene toepassing van vanggewassen als invulling van de EFA (onder enkele voorwaarden);
2. Een plek voor aaltjesbestrijdende gewassen als vergroeningsoptie;
3. De zogenaamde 'vogelakker' moet worden opgenomen in een equivalent pakket;
4. Boeren moeten jaarlijks kunnen kiezen hoe ze de EFA willen invullen.

In mijn voorstel voor de invulling van de EFA zoals beschreven in mijn brief van 5 juni was het equivalente pakket met de beheerde akkerrand zowel voor de sector als voor de biodiversiteit een aantrekkelijke optie. Met de aangenomen moties is deze focus verlegd: het zal nu voor veel boeren aantrekkelijker zijn om voor een invulling met vanggewassen te kiezen uit de generieke lijst.

Implementatie van de moties

Vanggewassen

Ter invulling van de moties Dik-Faber (Kamerstukken 28625, nr. 195 en 28625, nr. 196) over de vanggewassen en de aaltjesbestrijdende gewassen en na overleg met LTO-Nederland heb ik besloten in de generieke lijst drie categorieën vanggewassen te onderscheiden, te weten:

1. Een algemene openstelling van vanggewassen onder de voorwaarden zoals gesteld in de betreffende motie:
 - a. deze vanggewassen moeten minimaal 10 weken op het land staan;
 - b. gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is niet toegestaan.
2. Vanggewassen na de teelt van vlas of hennep. Deze categorie is ongewijzigd gebleven ten opzichte van mijn brief van 5 juni jl.
3. Vanggewassen als aaltjesbestrijding.

Voor deze drie categorieën vanggewassen geldt het volgende:

- a. Voortvloeiend uit de betreffende motie zijn vanggewassen die in kader van andere regelgeving verplicht moeten worden ingezaaid, uitgesloten. Dit betreft vanggewassen die worden ingezaaid na de teelt van maïs op zand- en lössgronden, in het kader van de Nitraatrichtlijn.
- b. Op grond van EU-voorschriften (Gedelegeerde Verordening 639/2014, artikel 9) moeten vanggewassen uit alle categorieën uiterlijk 1 oktober zijn ingezaaid en moet altijd een mengsel van minstens twee plantensoorten worden gebruikt of gras worden doorgezaaid in het hoofdgewas.

In bijlage 1 is de lijst met toegestane vanggewassen per categorie opgenomen.

Het equivalente pakket

Het equivalente pakket krijgt als gevolg van de aangenomen motie Geurts (Kamerstuk 28625, nr. 205) de vorm van een duurzaamheidscertificaat en niet langer van een agrarisch natuurbeheerpakket. Als gevolg daarvan kan de ondernemer jaarlijks kiezen hoe zijn vergroening in te vullen: op basis van de generieke lijst of met het certificaat. Dit certificaat kent als kernelement de beheerde akkerrand of -strook. Daarnaast kan de boer o.a. kiezen voor vanggewassen en/of stikstofbindende gewassen. Om binnen dit duurzaamheids-certificaat als equivalent pakket te kunnen combineren met stikstofbindende gewassen en vanggewassen is het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en/of meststoffen verboden, evenals irrigatie, voortvloeiend uit de EU-Verordening 1307/2013, artikel 43 en Annex IX. Ik heb hierbij gestreefd naar een zo praktisch mogelijke invulling van deze eisen, wederom na overleg met LTO-Nederland:

- a. Voor de vanggewassen gelden dezelfde voorwaarden als genoemd in motie Dik-Faber (Kamerstuk 28625, nr. 195). Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is dus niet toegestaan;
- b. Voor de stikstofbindende gewassen luzerne, esparcette, rolklaver, rode klaver en wikke geldt hetzelfde als bij de vanggewassen: geen gewasbeschermingsmiddelen toegestaan, wel bemesting. Luzerne in combinatie met een akkerrand of -strook vormt de 'vogelakker', voortvloeiend uit de motie Dik-Faber/Jacobi (Kamerstuk 28625-197).
- c. Voor de stikstofbindende gewassen lupine en veldboon geldt het omgekeerde: wel gewasbeschermingsmiddelen toegestaan, geen bemesting. Hiervoor is gekozen vanwege de gevoeligheid van deze gewassen voor bepaalde schimmels die ook gevolgen kunnen hebben voor daaropvolgende gewassen. Hiermee blijven de praktische consequenties van de bovengenoemde voorwaarden beperkt.

In bijlage 2 beschrijf ik het equivalente pakket.

Andere equivalente pakketten

In het genoemde AO van 1 juli jl. heb ik u gemeld dat ik twee andere initiatieven ondersteun in de ontwikkeling van een duurzaamheidscertificaat, te weten de Stichting Veldleeuwerik en de partners in de Green Deal 'Biodiversiteit+ label'. Beiden hebben inmiddels een pakket aan maatregelen ontworpen.

De Stichting Veldleeuwerik heeft een pakket ontworpen waarbij de mogelijke keuzes dicht liggen bij het in bijlage 2 beschreven equivalente pakket, maar dan zonder de verplichting de EFA deels in te vullen met een beheerde akkerrand.

Het 'Biodiversiteits+ label' bevat eisen die verder gaan dan de standaard vergroeningseisen. Niet alleen op het terrein van de EFA, maar ook m.b.t. de gewasdiversificatie en het behoud van blijvend grasland.

Deze beide pakketten worden, gezamenlijk met de Nederlandse invulling van de vergroening van het GLB, aan de Europese Commissie gemeld.

Tot slot

Ik zal u zodra de Europese Commissie heeft gereageerd op de melding over de nationale implementatie van het GLB informeren over de uitkomst daarvan.

(w.g.) Sharon A.M. Dijkema
Staatssecretaris van Economische Zaken

Bijlage 1: De generieke lijst: vanggewassen en stikstofbindende gewassen

Vanggewassen

(de teelt moet steeds bestaan uit een mengsel van tenminste twee gewassen uit dezelfde categorie)

Categorie 1 en 2:

Alexandrijnse klaver	Trifolium alexandrinum
Bladkool	Brassica napus
Bladrammenas	Raphanus sativus
Engels raaigras	Lolium perenne
Facelia	Phacelia tanacetifolia
Gele mosterd	Sinapsis alba
Italiaans/Westerwolds raaigras	Lolium multiflorum
Japane haver	Avena strigosa
Perzische klaver	Trifolium resupinatum
Rietzwenkgras	Festuca arundinacea
Rode klaver	Trifolium pratense
Sarepta mosterd/Caliente	Brassica juncea
Soedangras/Sorghum	Sorghum bicolor
Spurrie	Spergula arvensis
Voederwikke	Vicia sativa
Witte klaver	Trifolium repens

Categorie 3:

Afrikaantjes	Tagetes erecta
Afrikaantjes	Tagetes patula
Raketblad	Solanum sisymbriifolium
Zwaardherik	Eruca sativa

Stikstofbindende gewassen

Esparcette	Onobrychis viciifolia
Lupine	Lupinus spp.
Luzerne	Medicago sativa
Rode klaver	Trifolium pratense
Rolklaver	Lotus corniculatus
Veldboon	Vicia faba
Voederwikke	Vicia sativa

Bijlage 2: het equivalente 'akkerbouw-strokenpakket, inclusief vogelakker'

Algemene voorwaarden

1. Het pakket wordt vormgegeven als een duurzaamheidscertificaat dat door RVO.nl in overeenstemming met de Europese eisen voor duurzaamheids-certificering wordt ontwikkeld, beheerd en uitgevoerd.
2. Het certificaat waarborgt dat deelnemers voldoen aan hun volledige vergroeningsverplichting.
3. Deelname aan het certificaat kan jaarlijks worden aangevraagd.

Maatregelen

1. De voor iedere deelnemer verplichte maatregel bestaat uit een beheerde akkerrand of -strook. Deze rand of strook:
 - a. is ten minste 3 meter breed (en maximaal 20 meter);
 - b. is ingezaaid met een (bloemen)mengsel;
 - c. maakt tenminste 30% uit van de gewogen oppervlakte van het opgegeven bouwland;
 - d. is aanwezig gedurende de winter op ten minste 50% van de onder 1.c genoemde oppervlakte;
 - e. wordt niet bemest en er worden geen gewasbeschermingsmiddelen toegepast;
 - f. telt mee met een wegingsfactor van 1,5.
2. De beheerde akkerrand of -strook kan worden aangevuld met - naar keuze van de ondernemer - één of meer van de volgende elementen of maatregelen:
 - a. een aan de rand of strook aangrenzende sloot (wegingsfactor 2,0);
 - b. landschapselementen waarvoor in het kader van het plattelandsontwikkelingsprogramma (POP2 of POP3) een onderhoudscontract is afgesloten (wegingsfactor 2,0);
 - c. de teelt van vanggewassen waarbij een meststoffengebruik is toegestaan, maar geen gebruik van gewasbeschermingsmiddelen (wegingsfactor 0,3). Vanggewassen die in het kader van de Nitraatrichtlijn verplicht moeten worden ingezaaid, na de teelt van mais, zijn uitgesloten. De vanggewassen moeten gezaaid zijn voor 1 oktober en minimaal 10 weken op het land staan waardoor zij beschutting bieden voor fauna;
 - d. De teelt van stikstofbindende gewassen (wegingsfactor 0,7):
 - i. luzerne, esparcette, rolklaver, rode klaver en/of wikke. Hierbij is het gebruik van gewasbescherming niet toegestaan, maar wel een bemesting. Luzerne in combinatie met een akkerrand of -strook vormt de 'vogelakker';
 - ii. lupine en/of veldboon. Hierbij is het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen toegestaan, maar geen gebruik van meststoffen.

Directoraat-generaal Agro

Directie Europees
Landbouwbeleid en
Voedselzekerheid

Ons kenmerk

DGA-ELV / 14119366

Irrigatie is gedurende de gehele teeltperiode van stikstofbindende gewassen niet toegestaan. Om uitspoeling van nutriënten te voorkomen, is op uitspoelingsgevoelige gronden een nateelt verplicht wanneer de teelt van het stikstofbindende gewas in de herfst wordt beëindigd. De nateelt moet zijn ingezaaid voor 1 november en blijven staan tot ten minste 1 maart daarop.